

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Այլ կրօններու կարգին, քրիստոնէական կրօնական դրութեան մէջ եւս փահանայութիւնը կեդրոնական դիրք գրաւած է: Նոր Կտակարանի փահանայութիւնը շատ մը ձեւերով շարունակութիւնն է Հին Կտակարանի Քահանայութեան: Յիսուս ճանչցաւ եւ օրինական գտաւ Հին Կտակարանի փահանային պաշտօնը իբրեւ Աստուծոյ ծառայ եւ պաշտօնեայ: Երբ ան բոլոր հրեան բժշկեց, անոր ըսաւ. «Գնա եւ դուն բեզ փահանային ցոյց տուր» (Մատթ. 8:4, Մարկ. 5:14): Սակայն, Նոր Կտակարանի սերտողութիւնը Յիսուսի կեանքի պատմութեան, ցոյց կու տայ որ հրեայ փահանայատուութիւնը, ներառեալ օրէնքի ուսուցիչներ ու ժողովուրդի երէցներ, տեսնելով Նազովրեցի վարդապետին փարօզչութեան յաջողութիւնը եւ անոր հետեւորդներուն օր ըստ օրէ բազմացումը, սկսան հալածել զայն կասեցնելու համար Յիսուսի ազդեցութիւնը:

Հրեայ փահանայատուութեան համար վտանգը ակնհայտ էր, որովհետեւ անոնց ուշադրութեանն չվրիպեցաւ երբ Յիսուս իր փարօզած Նոր վարդապետութեամբ Շաբաթ օրը յարգելու հարցին կապակցութեամբ, խախտելով եբրայական օրէնքը յայտարարած էր. «Մարդու Որդին Տէրն է Շաբաթին» (Մատթ. 12:1-7, Մարկ. 2:23-27, Ղուկ. 6:1-5): Նաեւ, ան փնտրատական խօսքերով պախարակած էր Իսրայէլի կրօնական իշխանութիւնը եւ փահանայատական դասը (Մատթ. 21:45-46):

Հրեաներ յաջողեցան վերջ տալ Յիսուսի կեանքին, բայց ինչպէս պատմութիւնը ցոյց կու տայ, անոր Մահը, Յարութիւնը եւ Համբարձումը

փանդեց Հին Կտակարանի փահանայական կառոյցը: Յիսուսի փարօզչութիւնը զինքն զարժուց կեդրոնական դէմքը Նոր Կտակարանի փահանայատուութեան, որովհետեւ ան խիզախութեամբ, իշխանաբար պատգամեց, թէ «Տաճարէն աւելի մեծ մէկը կայ հոս» (Մատթ. 12:6), «Քանդեցէ՛ք այս տաճարը, եւ երեք օրէն ես կրկին պիտի վերաշինեմ զայն», (Յովհ. 3:19), «Մարդու Որդին, ինքն ալ, չեկա՛ւ ուրիշներու կողմէ սպասաւորութիւն ընդունելու, այլ սպասաւորելու եւ իր կեանքը շատերու համար որպէս փրկագին տալու» (Մարկ. 10:45):

Քրիստոսի հաստատած Նոր փահանայութեան մասին անդրադառնալով, եբրայեցիներուն ուղղած նամակին մէջ Պօղոս Առաքեալ կը հաստատէ, թէ քրիստոնէական հաւատքը աւելի վսեմ ու բարձր ըլլալով՝ փոխարինած է Հին Կտակարանեան պաշտամունքի կաղապարները, որովհետեւ «Քրիստոս, ինքն իրեն չճառաւ փահանայատուութեան պատիւը, այլ՝ զայն ստացաւ Աստուծմէ, որ իրեն ըսաւ. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր բեզ ծնայ», իսկ ուրիշ տեղ մը կ'ըսէ. «դուն յաւիտեան փահանայ ես, Մելքիսեդեկ փահանային պէս:»

«Ան փրկութեան պատճառ եղաւ բոլոր անոնց համար՝ որոնք իրեն կը հնազանդին» (5:5-10):

Պօղոս Առաքեալ Ղեւտական փահանայութեան անկատար ըլլալը մատնանշելով կ'ըսէ. «Գիտեմք, թէ Ղեւտացիներու փահանայութիւնն էր հիմը սրբութեան այն օրէնքին, որ Իսրայէլի ժողովուրդին տրուեցաւ: Արդ, եթէ կարելի ըլլար այդ փահանայութեան միջոցաւ կատարելութեան հասնիլ, Աստուած ի՞նչ պէտք պիտի ունենար նոր փահանայատու

մը տալու Մեղփսեդեկի օրինակով եւ ոչ՝ Ահարոնի ֆահանայութեան շարունակութենէն (7:11): Բացայայտ է, որ նախկին պատուիրանը մէկդի կը դրուի, անգոր եւ անօգուտ ըլլալուն համար, որովհետեւ Օրէնքը չկրցաւ ոռել բան կատարելութեան հասցնել. եւ հիմա մեզի տրուեցաւ աւելի լաւ յոյս մը, որով Աստուծոյ կը մօտենանք» (7:18-19):

Ըստ Առաքեալին, նոր ֆահանայութիւնը երդումով տրուած է եւ յաւիտեանական է, որովհետեւ «աստուածային երդումով տրուած խոստումը, որ Օրէնքէն աւելի ետք տրուեցաւ, ֆահանայապետ կը կարգէ Որդին, որ այլեւս յաւիտեանապէս կատարեալ է (7:28). մենք ունինք այնպիսի ֆահանայապետ մը, որ ամենագոր Աստուծոյ աթոռին աջ կողմը նստած է, երկինքի մէջ, իբրեւ պաշտօնեայ՝ երկնաւոր Սրբարանին, այսինքն այն ճշմարիտ խորանին՝ որ Տիրոջ ձեռքով կանգնուած է եւ ոչ թէ մարդոց (8:1-7): Քրիստոս եկաւ, որպէս գալիք Նոր կարգերուն ֆահանայապետը... մտաւ Սրբարանը, ոչ թէ նոխազներու եւ ցուլերու արիւնով, այլ՝ ի՛ր իսկ սեփական արիւնով, անով մեզի համար յաւիտեանական փրկութիւն ապահովելով... Քրիստոս Նոր Ուխտին միջնորդը եղաւ, քանի իր մահով քաւեց այն յանցանքները, որոնք առաջին Ուխտի ժամանակաշրջանին գործուեցան, որպէս զի Աստուծոյ կողմէ հրաւիրուած մարդիկը խոստացուած յաւիտեանական կեանքը ժառանգեն (9:11-15): Եկեղեցին որպէս մարմինը Քրիստոսի եւ իբր Նոր Իսրայէլ կոչուած է միջնորդի դեր կատարել Աստուծոյ ու մարդոց միջեւ: Պետրոս Առաքեալ իր Առաջին Ընդհանրական նամակին մէջ կարեւորութեամբ կը շեշտէ Նոր Ուխտի ֆահանայութեան տրուած այս կարեւոր պաշտօնը, թէ «Այսպիսով դո՛ւք ալ, որպէս կենդանի քարեր,

Քրիստոսի վէմին վրայ կը կառուցուիք՝ իբրեւ հոգեւոր տաճար. իւրաքանչիւրդ կը դառնաւ անարատ ֆահանանք եւ Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ հոգեւոր ընդունելի պատարագ կը մատուցանէք Աստուծոյ... դուք ընտրուած ցեղ մըն էք, թագաւորելու կոչուած ֆահանանք, եւ Ձեր պարտականութիւնն է քարոզել զօրութիւնը անոր՝ որ ձեզ խաւարէն իր սփանչելի լոյսին կանչեց» (2:5,9):

Յայտնութեան Գիրքին մէջ, Յովհաննէս Առաքեալ անդրադառնալով Պետրոսի ֆահանանքու թագաւորութիւն տարազին՝ կ'ըսէ. «Յիսուս Քրիստոս որ մեռելներէն յարութիւն առնողներուն առաջինն է եւ երկրի թագաւորութիւններուն իշխանը, մեզ սիրեց եւ իր արիւնով մեր մեղքերուն շղթաները փշրեց, ու մեզ ըրաւ ֆահանանքու թագաւորութիւն մը, ծառայելու Աստուծոյ՝ իր Հօր (1:5)... անոնք Քրիստոսի հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն» (20:6):

Նոր Կտակարանին մէջ ներկայացուած ֆահանայութիւնը խմբային միացեալ իշխանութիւն է: Քրիստոնեայ համայնքի պաշտօնեան կամ առաջնորդը իբր ֆահանայ չէ յիշատակուած: Կորնթացիներուն յղած առաջին նամակին մէջ Պօղոս Առաքեալ կը բացայայտէ. «Դուք թէպէտ առանձին-առանձին անդամներ էք, բայց միասնաբար կը կազմէք Քրիստոսի մարմինը: Այդ մարմինին, այսինքն՝ եկեղեցիին մէջ Աստուած քաղմաթիւ անդամներ կարգեց զանազան ծառայութեանց համար. նախ՝ առաքեալները, երկրորդ մարգարէները, երրորդ ուսուցանողները, ապա՝ հրաշագործ զօրութիւն ունեցողները, եւ դեռ՝ բժշկելու շնորհիւ ունեցողները, ուրիշներուն օգնելու ընդունակները, վարչական կարողութեամբ օժտուածները, յափշտակութեան մէջ լեզուներ

խօսողները եւ այդ լեզուներով խօսուած ը մեկնարանելու ատակ մարդիկը» (12:27:28): Առաջին անգամ ըլլալով, Կղեմէս Հռոմէացին Կորնթոսի գրած նամակին մէջ (96 թուին) աւագ ֆահանայ, ֆահանաներ յորջորումը տուած է քրիստոնեայ երէցներուն. իսկ, Բ. դարու սկիզբին, Իգնատիոս Անտիոքացին յետ առաքելական շրջանի եկեղեցւոյ պաշտօնէութիւնը նպիսկոպոս, ֆահանայ, սարկաւագ եզրով արձանագրած է՝ Զմիւռնիացիներուն ուղղած իր գրութեան մէջ: Հետագայ դարերուն, Նոր Կտակարանի ֆահանայութիւնը զարգացած ու դասաւորուած է այսօրուան նուիրապետական կարգերով:

Մելիսեդեկի ինքնութիւնը

Երբայեցիներուն գրած նամակին մէջ, Պօղոս Առաքել կարեւորութեամբ կը շեշտէ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտեանական ֆահանայութիւնը, որուն իբր նախատիպ, օրինակ կը բերէ Մելիսեդեկ ֆահանայ-թագաւորը:

Հին Կտակարանին մէջ խորհրդաւոր անձնաւորութիւն մըն է Մելիսեդեկ, որ կրօնական գրականութեան մէջ ասուպի նման երեւցած ու անհետացած է: Առաքելը հիմնուելով Ծննդոց Գիրքին վրայ (14:17-20), հետեւեալ հակիրճ տեղեկութիւնը կու տայ.- «Այս Մելիսեդեկը Սաղէմի թագաւորն էր եւ քարձրեալ Աստուծոյ ֆահանան, որ Արրահամը դիմաւորելու ելաւ, երբ անկա պատերազմէն կը վերադառնար, թագաւորները պարտութեան մատնելէ

ետք. եւ Մելիսեդեկ օրհնեց Արրահամը: Իսկ Արրահամ իր ամբողջ աւարին մէկ տասներորդը անոր տուաւ» (Եբր. 7:1-2): Առաքելը անոր մասին յաւելեալ ծանօթութիւն տալով կ'ըսէ. «Նախ Մելիսեդեկ անունը կը նշանակէ արդարութեան թագաւոր: Երկրորդ, թագաւոր Սաղէմի՝ կը նշանակէ թագաւոր խաղաղութեան: Մելիսեդեկի ո՛չ հայրը յայտնի է, ո՛չ մայրը, եւ ո՛չ ալ ծագումը. իր կեանքին ո՛չ սկիզբը գիտեմք եւ ո՛չ ալ վախճանը: Նման է Աստուծոյ Որդիին. մշտնջենական ֆահանայ է» (7:2-3):

Մելիսեդեկի անունն յիշատակութեան կը հանդիպինք նաեւ Սաղմոսագիրքին մէջ, ուր Դաւիթ թագաւոր երուսաղէմը գրաւելէ ետք, խոստում կը ստանայ Աստուծմէ ժառանգելու Մելիսեդեկի ֆահանայ-թագաւորութիւնը. «Երդուաւ Տէր եւ ոչ եւս զղջացի. թէ դու ես ֆահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելիսեդեկի, եւ Տէր ընդ աջմէ քու մմէ» (110-4):

Մարկոսի Աւետարանին մէջ, Յիսուս իր ինքնութիւնը կը յայտնաբերէ իբրեւ Դաւիթեան Մեսիայի (12:35-37). եւ եթէ Յիսուս Դաւիթեան Մեսիան է, ուրեմն ինքն է յաւիտեանական ֆահանայապետը Մելիսեդեկի նման:

Պօղոս Առաքելի նամակը երբայեցիներուն՝ կը մատնանշէ Ղեւտական-Ահարոնեան ֆահանայութեան անկատարութիւնը, Յիսուս Քրիստոսի գերակայութիւնը եւ աստուածային երդումով հաստատուած Նոր ֆահանայութեան անժամանցելիութիւնը, որովհետեւ «Յիսուս գերազանց ուխտի մը երաշխաւորը եղաւ» (7:22):

ԲԱՐԳԷՆ ԹՕՓՃԵԱՆ